Ilm o'zni bilmakdir

Ma'rifat

МАЪРИФАТ • ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ •

1931 йилдан чиқа бошлаган | 1998 йил 7 январь, чоршанба | Баҳоси сотувда эркин нархда | № 2 (6999)

Da'vat

Шафқатли насиҳатгўй гапини тингламаганнинг жазоси афсусланмоқ ва ўзини койимоқдир.

Алишер НАВОИЙ

Ibrat

Янги йил байрамида Сирғали туманидаги 237-мактабнинг 1-5-синф ўқувчилари қувончи чексиз бўлди. Уларга «Сирғали» махсус мебеллар корхонаси жамоаси (раҳбари, Ўзбекистон халқ депутати Алижон Қирғизбоев) 64 минг сўмлик совға улашди.

БИЗ КЕЛАЖАГИМИЗНИ БИРГАЛИКДА ҚУРАМИЗ

ИЛГАРИ ХАБАР ҚИЛИНГАНИДЕК, ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ 5-6 ЯНВАРЬ КУНЛАРИ ТУРКМАНИСТОН ПОЙТАХТИ — АШГАБАД ШАҲРИДА БЎЛДИ. БУ ЕРДА МАРКАЗИЙ ОСИЁДАГИ БЕШ МУСТАҚИЛ ДАВЛАТ —ЎЗБЕКИСТОН, ҚОЗОҒИСТОН, ҚИРҒИЗИСТОН, ТОЖИКИСТОН ВА ТУРКМАНИСТОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИ УЧРАШДИ.

Меҳр-оқибат, дўст ва яқинлардан хабар олиш анъаналари шарқона одоб асосларидан бўлиб, ҳар бир инсон кўнглига зиё бахш этувчи, уни юксалтирувчи фазилатлардир. Айниқса, муқаддас Рамазон кунлари бундай амал янада теран маъно касб этади. Шу маънода, Марказий Осиё давлатлари бошлиқларининг 12 декабрда Ақмола шаҳридаги учрашувида Ўзбекистон раҳбари Ислом Каримов Ашгабадга ташриф буюриб, яқинда жарроҳлик операциясини бошидан кечирган Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзовдан кўнгил сўраш ташаббуси билан чиққан эди.

Президентлар — Ислом Каримов, Нурсултон Назарбоев, Асқар Акаев ва Имомали Раҳмонов Сапармурод Ниёзовни соғайиб кетгани билан табриклаб, унга масъулиятли фаолиятида муваффақиятлар, Туркманистон халқига мустақилликни, тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, иқтисодий тараққиётга эришиш йўлидаги бунёдкорлик ишларида зафарлар тиладилар. Турманистон Президенти дўстона ташриф ва самимий тилаклар учун миннатдорлик изҳор этди.

Туркманбоши кўшки — Президент саройида беш мустақил давлат раҳбарларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда мазкур минтақа мамлакатлари ўртасидаги муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва истиқболлари билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди. Иқтисодий, ижтимоий ва маданий соҳадаги ҳамкорликнинг муҳим йўналишлари бўйича амалий алоқаларни чуқурлаштириш, халқаро ва минтақавий сиёсатнинг томонларни қизиқтирувчи кенг кўламдаги масалалар муҳокама этилди.

Давлат бошлиқлари ўз мамлакатларида сиёсий ва иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ишларни изчил ҳамда собитқадамлик билан давом эттиражакларини таъкидладилар. Бунда тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдали, ҳар бир давлатнинг миллий манфаатларига жавоб берадиган ҳамкорлик, улкан хомашё заҳираларига эга бўлган минтақамизнинг ўсиб бораётган иқтисодий салоҳияти ҳам муҳим омил бўлиб хизмат қилади. Шунингдек, учрашув чоғида нефть ва газ узатиш, траснпорт ҳамда коммуникация тармоқларини ривожлантириш, бу орқали мамлакатларимизнинг жаҳон бозорига чиқишини янада яхшироқ таъминлаш масалаларига ҳам эътибор қаратилди.

Музокараларда Тожикистондаги вазиятни янада барқарорлаштириш борасидаги баҳамжиҳат саъй-ҳаракатлар яхши натижа бераётгани қайд этилди. Томонлар бу мамлакатда бошланган муроса ва тинчлик жараёнини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашларини билдирдилар. Шунингдек, Президентлар Афғонистон муаммосини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шафеълигида, қўшни ва манфаатдор мамлакатлар иштирокида фақат тинч йўл билан ҳал этиш лозимлигини яна бир бор тасдиқлаб, бу мақсадга биргаликда, қадам-бақадам эришиш мумкинлигини таъкидладилар.

Ислом Каримов ташрифининг иккинчи куни Ўзбекистон ва Туркманистон Президентларининг яккама-якка учрашуви билан бошланди. Унда икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада чуқурлаштириш, минтақавий хавфсизликни таъминлаш, хусусан, Афғонистон шимолидаги вазият билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди. Суҳбат чоғида бу масалаларда томонларнинг ёндашув ва қарашлари уйғунлиги намоён бўлди.

Сўнг Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон давлат бошлиқларининг учрашуви якунларига бағишланган Қўшма баёнотни имзолаш маросими бўлди.

Учрашув қатнашчилари матбуот конференциясида мухбирларни қизиқтирган барча саволларга батафсил жавоб қайтардилар. Хусусан, журналистлар томонидан Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон мамлакатлари ўртасида барпо этилган ягона иқтисодий ҳудуд бераётган ижобий самаралар, уни кенгайтириш истиқболлари тўғрисида кўплаб саволлар берилди.

Президентлар мазкур ҳудуд доирасида йирик консорциумлар тузилаётгани, бу чет эл инвестицияларини жалб этишда муҳим омил бўлаётгани, мазкур улкан маконда ягона иқтисодий бозор шаклланганини мамнуният билан қайд этдилар. Бундан ташқари, маданий соҳада амалга оширилаётган биргаликдаги тадбирлар ҳам тарихий илдизи, дини, тили бир халқларимизнинг азалий дўстлигини мутаҳкамлашга, маънавий эҳтиёжларини қондиришга хизмат қилмоқда.

Президент И.Раҳмонов мухбирларга мазкур ягона иқтисодий ҳудудга Тожикистон ҳам қўшилиши ҳақида маълум қилди.

Матбуот анжуманида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги, унинг келажаги билан боғлиқ масалалар ҳам кўтарилди. Президент Ислом Каримов бу борадаги Ўзбекистон нуқтаи назарини баён қилар экан, аввало, МДҲ халқаро ҳуқуқ субъекти бўлиши мумкин эмаслигини таъкидлади. Ўзбекистон МДҲ доирасида унга аъзо давлатлар устидан назорат қилувчи, уларга тазйиқ ўтказувчи тузилмалар ташкил этилишига ҳам қаршидир. Ҳозирги кунда МДҲ доирасида юзлаб ҳужжат қабул қилинди. Уларни танқидий кўз билан кўриб чиқиш, амалда ишламаётган ҳужжатларни бекор қилиш лозим, деб ҳисоблаймиз. Қолаверса, Ҳамдўстлик бошқаруви тузилмасини ҳам қисқартириш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Энг муҳими, МДҲни ҳарбий-сиёсий блокка айлантиришга йўл қўйиб бўлмайди. Қандай ҳарбий иттифоққа кириш-кирмаслик, НАТО билан қандай муносабат ўрнатиш ҳар бир давлатнинг ўз иши бўлмоғи лозим. Ўзбекистон эса ҳеч қандай ҳарбий иттифоққа кирмайди. Бу бизнинг миллий манфаатларимизга зиддир, дея таъкидлади Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов.

Ашгабад учрашуви ўтмиши ва келажаги бир Марказий Осиё халқларини бир-бирига яқинлаштириш, мустақил давлатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни янада чуқурлаштириш, келажагимизни биргаликда қуриш йўлидаги саъй-ҳаракатларимизга муайян ойдинлик киритгани билан аҳамиятлидир. У, шунингдек, ўзаро ишонч, ҳамкорлик ва дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлашда хизмат қилиши шубҳасиздир.

***

6 январь куни Президент Ислом Каримов Тошкентга қайтиб келди. Давлатимиз раҳбарини Олий Мажлис раиси Э.Халилов, Бош вазир Ў.Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И.Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Б.Ғуломов, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Аҳмад ХЎЖА,
ЎзА махсус мухбири

Япониядан мактуб

ИШОНЧИНГИЗНИ ОҚЛАЙМИЗ!

Ҳурматли Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов!

Биз Сизни ва барча ватандошларимизни келаётган янги 1998 йил билан чин қалбимиздан табриклаймиз. Ишонамизки, янги 1998 йилнинг ҳам пойқадами муборак бўлиб, жонажон ватанимиз ҳаёти учун жуда кўп ўзгариш ва ривожланишлар йили бўлади.

Шуни айтиб ўтишни истардикки, якунланаётган 1997 йил ҳам мамлакатимиз тарихида улкан зафарлар йили бўлиб қолмоқда. Чунки мана шу йил ўзингиз бошчилигингизда иқтидорли ёшларнинг чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватловчи «Умид» жамғармаси тузилиб, ўзининг иш фаолиятини бошлади. Жуда кўп синовлар орқали республикамизнинг минг-минглаб ёшлари орасидан энг иқтидорлилари танлаб олиниб, дунёнинг етакчи давлатларига ўқишга юборилди. Албатта, бу савоби беқиёс ишнинг натижалари, иншооллоҳ, яқин йилларда, мамлакатимиз ҳар томонлама тараққиёт чўққиларига кўтарилган даврда яққол кўринади.

Муҳтарам Президент!

Биз зиммамизга юкланган масъулиятни чуқур англаган ҳолда бор куч ва идрокимизни пухта билим олишга ва олган билимларимизни жонажон ватанимизнинг буюк келажаги ҳамда равнақи йўлида сарфлашга ваъда берамиз. Янги йил кириб келаётган шу қутлуғ лаҳзаларда дилимиздан шундай сўзлар ўтмоқда:

Биз сизнинг ишончингизни, халқимиз ишончини оқлаймиз!

Биз яхши ўқиймиз!

Биз Ўзбекистонимиз буюк давлатлар қаторидан мустаҳкам ўрин олиши учун билимимиз ва бор куч-ғайратимизни аямаймиз!

Янги 1998 йилда Сизга Ислом Абдуғаниевич ва оила аъзоларингизга соғлик-саломатлик, бахт-саодат тилаймиз! Янги йил барчамиз учун, бутун Ўзбекистонимиз учун севинч ва қувончлар йили бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Пезидентининг иқтидорли ёшларнинг чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватловчи «Умид» жамғармасининг совриндорлари, ҳозирда Японияда таълим олаётган фарзандларингиз:

Акбаров Умид
Раҳимов Алишер
Усмонов Фарруҳ
Алиев Азиз
Саидқосимов Самар
Умаров Бунёд
Зоҳидов Шерзод
Шомаҳмудова Раъно
Ҳакимов Ойбек

1997 йил, 31 декабрь.
Токио.

2-СИНФДА ОНА ТИЛИ ВА ЎҚИШ ДАРСЛАРИ РЕЖАСИ 2-бет

САЙРОҚИ ҚУШЛАР ТИЛМОЧЛАРИ 3-бет

БИРИНЧИ БОСҚИЧ ТАЙЁРГАРЛИКДИР

ёхуд эртанги тараққиёт ана шу тайёргарликка боғлиқ

Ўтган йил Ўзбекистон таълими тизимида бурилиш йили бўлди. Республикамиз Олий Мажлисининг IX сессиясида «Таълим тўғрисида» Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» қабул қилинди. Яна бир таъкидлашга молик далил — сессияда мазкур масалалар юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кенг қамровли, чуқур таҳлилли нутқ сўзлади. Бунда катта маъно бор. Бу уч ҳужжат бугун барча муассасаларда ўрганилмоқда, шарҳланмоқда, вазифалар белгилаб олинмоқда. Шу муносабат билан «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»ни амалга ошириш республика комиссиясининг аъзоси, Ўзбекистон Халқ таълими вазири, педагогика фанлари доктори, профессор Ж. Ғ. Йўлдошевга бир неча савол билан мурожаат қилдик.

— Ҳурматли Жўра Ғаниевич, Қонун ва Миллий дастур қабул қилинганига ҳам тўрт ойдан ошиб қолди. Маълумки, ҳозир ўтиш босқичидамиз. Халқ таълими вазирлигининг ўтиш давридаги асосий вазифалари нималардан иборат? Уларнинг қайсилари айни кунда амалга оширилмоқда?

— Дарҳақиқат, Олий Мажлис сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг («Баркамол авлод — Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори») нутқи, «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»нинг қабул қилинганлиги Ўзбекистон таълими тарихида ўчмас из бўлиб қолади. Президент фармони билан «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни ҳаётга тадбиқ этиш ишлари давлат сиёсатининг устувор йўналиши деб эълон қилинди. Ҳаммамизга маълумки, бу ҳужжатлар замиридаги бош мақсад — ШАХС тарбиясидир. Вазирлик зиммасида шахсни тарбиялаб берадиган таълим механизмини яратишда фаол қатнашиш ва уни ҳаётга тадбиқ этиш вазифаси турибди.

Шуларга асосан вазирлик ҳайъат мажлисида «Президент Ислом Каримовнинг Республика Олий Мажлиси IX сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиққан ҳолда вазирликнинг «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» ҳамда «Таълим тўғрисида»ги Қонунларни ҳаётга тадбиқ этишга қаратилган тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилинди. Унда ўтиш босқичи (1997 — 2001 йиллар)да амалга ошириладиган ишлар тасдиқланди. Бу тадбирларимиз алоҳида китобча ҳолида чоп этилиб, республика таълим муассасаларига етказилди. Унга асосан вазирликнинг 1998 йил иш режаси ҳам тасдиқлаб олинди. Унда янги Қонун ва Миллий дастурни ҳаётга тадбиқ этиш бўйича вазирлик зиммасига бир талай вазифалар белгиланган. Биринчи, янги қабул қилинган қонунлар асосида таълим тизимининг ҳуқуқий-меъёрий негизини яратишда фаол иштирок этиш. Иккинчи, давлат таълим стандартлари, ўқувчилар, мутахассисларнинг билим савияси ва касб тайёргарлигига бўлган талабларни босқичма-босқич ишлаб чиқиш. Учинчи, Ўзбек халқининг анъаналари, қадриятлари, улкан халқ педагогикаси ҳамда ривожланган демократик мамлакатлар тажрибасига суяниб, дарсликлар, дастурлар, қўлланмаларнинг янги авлодини яратиш. Тўртинчи, кадрлар тайёрлаш миллий моделининг асосини ташкил этувчи ўрта махсус, касб-ҳунар таълимининг тажриба негизини яратиш. Бешинчи, таълим соҳасида чет эл мутахассислари билан ҳамкорликда тегишли лойиҳаларни ишлаб чиқиш ҳамда амалиётга жорий этиш ва яна бир жиҳати, мактаб, боғчаларда амалга оширилиши лозим бўлган ишлар ижросини назорат қилиш каби йўналишларда ишлаймиз.

Шу билан бирга ўтган йили бошлаганимиз — янги Қонун ва Миллий дастур бўйича ўқишларни давом эттирамиз. Бу борада маълум ишлар амалга оширилди. Масалан тўрт босқичдан иборат ўқишлар ўтказилмоқда. Республикада вилоятлар ХТБ бошқаруви, вилоятларда туманлар ХТБ бошқаруви, туманларда эса мактаб директорларининг ўқишлари бўлиб ўтди. Айни кунларда мактабларда ўқитувчилар ўртасида ўқишлар давом эттирилмоқда...

— Кечирасиз, сўзингизни бўламан. Тўғри, қонунларни тарғиб қилиш, тушунтириш борасида талайгина ишлар амалга оширилмоқда. Бироқ бу ишлар сизни халқ таълими вазири сифатида қаноатлантирадими? Бу борада яна нималар қилиш лозим деб ўйлайсиз?

— Бир сўз билан «қониқтирмайди», десам кўнглимдаги хавотиримни ифодалаган бўламан. Давлатнинг бу икки ҳужжатини ўрганиш жараёни яхши бормаяпти. Юқорида айтдим, ҳозирча вилоятда, туманларда ўқиш-ўрганиш жараёни ўтиб бўлди. Биз бу ўқишларнинг режасини ҳам олганмиз. Энди навбат ўқитувчиларга, ота-оналарга! Вазир сифатида мени нималар ташвишга соляпти? Шу ўрганиш жараёнида расмиятчиликка йўл қўймаяпмизми? Навбатдаги «шоу»га айланиб қолиб, юзаки ўтиб қолмаяптими? Туман ХТБ мудири мақсадни тушуниб олдими? Директор буни қандай тушунди? Вазифасини ўйлаб кўрдими? Қўл остидаги ўқитувчиларига вазифаларни тақсимлаб бера оладими? Дейлик, энг асосий ҳужжатларни ҳамма ўқиб чиққанлигига кўзим етади. Лекин кўпчилик уларнинг ичидан ўзига тегишли жиҳатларини ажратиб олиб, мана бу менинг вазифам, мана бу қилаётган ишларим янги қонунга тўғри келмас экан, аслида мана бундай бўлиши керак экан, дея ўйлаб кўргани йўқ. Туман ХТБ мудирининг аҳволи шу бўлгач, у мактаб директоридан нимани сўрайди? Кейин унга вақт берсак, ўқиб, ўзлаштириб келади. Лекин у сўраганларимни илгари ўқимаган дея олмайман. Ўқиган, бироқ УҚМАГАН. Ўзиники қила

(Давоми 3-бетда)

Tadbir

ИСТЕЪДОДЛИЛАР АНЖУМАНИ ЧОРЛАЙДИ...

Бугун Тошкентда Республика Истеъдод марказининг 1996-97 ўқув йили жараёнида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида ўтказилган танловларида ғолиб чиққан ва республика ёшлари «Камолот» жамғармаси мукофотига сазовор бўлган ўқувчиларнинг Республика слёти бошланди. Ушбу анжуманга республикамиз вилоятларидан ташриф буюрган бу ўқувчилар Республика Истеъдод марказининг психологик тадқиқотлари натижасида энг зеҳнли, ақл-заковати юқори даражада ривожланган ўқувчилар сифатида тан олинган. Уч кун давом этадиган ушбу слёт кунлари вилоятлардан йиғилган ёш истеъдод соҳиблари ўзаро мулоқотда бўлиб, пойтахтимизнинг диққатга сазовор маданий-тарихий обидаларини томоша қиладилар.

«Коинот» илмий ишлаб-чиқариш бирлашмаси, Чкалов номли авиация заводи, М. Улуғбек номидаги Тошкент Давлат Университети, Тошкент Техника университети ва бошқа ўқув юртлари, Темурийлар даври тарихи музейи билан танишадилар.

Шунингдек, анжуман қатнашчиларининг Республика Ўқувчилар саройида, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясида таниқли олимлар, ёзувчилар, халқ таълими фидойилари билан қизиқарли учрашувлари кутилмоқда.

Нурлан УСМОНОВ

• Тожикистон Президенти Имомали Раҳмоновнинг мамлакатимизга амалий ташрифи давомида иккала мамлакат раҳбарлари Қўшма Баёнотга имзо чекдилар ҳамда соғлиқни сақлаш, маданият ва гуманитар соҳа, фан, техника ва ахборот соҳалари бўйича ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар иккала мамлакат Бош вазирлари томонидан имзоланди.

• Ўзбекистон Давлат Фан ва техника қўмитаси ва шу қўмита қошидаги «Инфо-фан» ахборот технологиялари маркази эълон қилган «Йилнинг энг яхши дастурий маҳсулоти» республика танлови якунига кўра биринчи ўринни «Компьютер-Осиё» илмий-техника парки жамоаси ўзининг «Амир Темур: шахс, давлат, ренессанс» мультимедиа-қомуси учун олишди.

JUMLADA JAHON

• 5 январь куни Тожикистон Республикасининг Ленинобод вилоятидаги Қароқчиқум темир йўл бекатида асосий йўлга чиқиб қолган манёвр тепловози билан Урганч—Андижон йўналишида кетаётган йўловчилар поездининг тўқнашиши оқибатида, йўловчилар поездининг тўрт вагони ағдарилиб кетган, қурбонлар бор.

• Ўзбекистон Республикаси Президенти ушбу фалокатда ҳалок бўлганларнинг оилаларига таъзия билдирди. Унинг топшириғига биноан тузилган Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков бошчилигидаги ҳукумат комиссияси авария сабабларини текшириш учун фалокат юз берган жойга жўнаб кетди.

• Ироқ ҳукуматининг расмий вакили ўтган ҳафтада Ироқ пойтахтидаги БМТ ваколатхонаси номаълум кишилар томонидан ўққа тутилишини Ироқ билан БМТнинг қуролсизланиши бўйича махсус комиссияси ўртасидаги келишмовчиликни кескинлаштиришдан манфаатдор кишиларнинг иши, дея баҳоламоқда.

• Италия ҳукуматининг Туркия раҳбарияти томонидан қувғин қилинаётган курдларга сиёсий бошпана бериши мумкинлиги ҳақидаги баёнотига кўра бу мамлакатга интилаётган курдлар йўли Италия ҳукумати томонидан тўсилмоқда.

• Литвада мамлакат президентлигига сайловларнинг иккинчи, якуний босқичида ғолиб чиққан Литва миллатига мансуб Америка фуқароси Валдас Адамкус Президент сифатида МДҲ мамлакатлари билан алоқаларни муносиб йўлга қўйишга ҳаракат қилажагини айтди.

МММ XABARLARI

МЕН СЕВГАН ШОИР...

Андижон вилоят халқ таълими бошқармаси ва «Зиёкор» газетаси ҳамкорлигида Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб «Чўлпон — мен севган шоир» мавзусида иншолар кўрик-танловини эълон қилган эди. Яқинда шу кўрик-танлов якунланди. Унда вилоятдаги барча умумтаълим мактаблари ўқувчилари фаол иштирок этдилар.

Ҳакамлар ҳайъатининг қарорига кўра Қўрғонтепа туманидаги 17-лицей-интернатнинг 10-синф ўқувчиси Ҳасанбой Тешабоев фахрли ўрин соҳиби бўлди.

Абдурасул ЭРАЛИЕВ

ЎНҒОР ТОҒИДАН УЧГАН БУРГУТ

Битта шеър бер ёруғ оламга,
Қаро тунда бўлсин у юлдуз.
Битта шеър бер ошиқ одамга,
Қўшиқ қилиб айтсин тун, кундуз!

...Сатрлар муаллифи шоир, педагог Робиддин Исҳоқов тирик бўлганида бугун 70 ёшга тўлган бўлар эди. Яқинда Наманган вилоятининг таниқли олим, ёзувчи ва санъаткорлари Янгиқўрғон туманида шоир муаллимлик қилган 44-мактабга тўпланишди. Шоирни эслаб сўзга чиққанлар Робиддин Исҳоқовни Ўнғор тоғидан учган бургутга қиёслашди. Педагогика фанлари номзоди М. Маъмуров шоирнинг босиб ўтган ҳаёт йўли ҳақида гапирди. Таниқли санъаткор К. Раҳимов ва унинг шогирдлари шоир ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлардан куйлашди.

Робиддин Исҳоқов номи билан аталувчи 44-ўрта мактабда ўша куни унинг бюсти очилди.

Ўрмонжон МЎМИНОВ

ТАЖРИБАЛАР МАЙДОНДА

Яқинда Қашқадарё вилояти халқ таълими бошқармаси, Қарши давлат дорилфунуни ҳамда Китоб туман халқ таълими бўлими ҳамкорлигида Китоб туманидаги 1-мактабда ўтказилган семинар-йиғилиш «Одоб ва ахлоқ асослари» фанини самарали ўқитишга бағишланди.

Вилоят мактабларидан келган одобнома, маърифат ва мантиқ фани муаллимлари Қарши давлат университети ўқитувчиси М. Очиловнинг «Ўқувчи ёшларга ахлоқий таълим-тарбия беришнинг илмий-назарий асослари», вилоят малака ошириш олийгоҳининг катта ўқитувчиси Ф. Назарованинг «Одоб-ахлоқ асослари курсини ўқитиш концепцияси», Китоб туман халқ таълими бўлимининг мактабгача тарбия методисти Л. Раҳимованинг «Мактабгача ёшдаги болаларга «Одобнома» алифбосини ўргатиш тажрибалари» ва шу мактаб директори Э. Шокировнинг V-XI синфларда «Одоб-ахлоқ асослари» илмини ўргатиш муаммолари ва тажрибалари ҳақидаги маърузаларни тингладилар.

Семинарда вилоят халқ таълими бошқармаси муовини иштирок этди ва мактабларда одоб-ахлоқ асослари бўйича тарбиявий ишлар олиб боришдаги вазифалар ҳақида якунловчи натқ сўзлади.

Хайрулла ТЎРАЕВ

2-SIHFDA ONA TILI DARSLARINI REJALASHTIRISH

Darslar tartibi	Darsda o'rganiladigan mavzu	Adabiyotlar ro'yxati, sahifasi, mashqlar
	3-chorak: 9 hafta, 35 soat	
1	Matnni savollar yordamida qayta hikoyalash, savollarga javob yozish.	147-mashq
2	Yozma ish tahlili, yo'l qo'yilgan xatolar ustida ishlash.	148-mashq
3	«14 yanvar — O'zbekiston Qurolli Kuchlari kunu» mavzusidagi matn ustida ishlash.	149—151-mashqlar
	Narsa va shaxs nomini bildirgan so'zlar	
4	So'z — narsa, shaxs, belgi, sanoq yoki harakatning nomi.	152—155-mashqlar
5	Kim? Nima? so'rog'iga javob bo'lgan so'zlar haqida umumiy tushuncha.	156—159-mashqlar
6	Kimlar? Nimalar? so'rog'iga javob bo'lgan so'zlar.	160—163-mashqlar
7	Kim? (kimlar?), nima? (nimalar?) so'rog'iga javob bo'lgan so'zlarni bilib olish.	164—167-mashqlar
8	Diktant.	
9	Diktant tahlili, xatolar ustida ishlash. O'rganilgan bilimlarni mustahkamlash mashqlari.	
10	Mavzuga oid so'zlarga so'roq berish va ularni guruhlash.	168—171-mashqlar
11	Matnni so'roqlar yordamida yozma qayta hikoyalash.	172—173-mashqlar
12	Yozma ish tahlili, xatolar ustida ishlash mashqlari.	
13	Kim? (kimlar?), nima? (nimalar?) so'roqlariga javob bo'lgan so'zlar.	174—176-mashqlar
14	Yaqin ma'noli so'zlar bilan tanishtirish. O'rganilganlarni mustahkamlash.	177—180-mashqlar
	Kishilarning nomi, familiyasi, hayvonlarga qo'yilgan nom, shahar, qishloq, ko'cha, daryo nomlarida bosh harf.	
15	Kishilarning ism va familiyasida bosh harf.	181—183-mashqlar
16	Kishilarning ism familiyasini to'g'ri yozish.	184—185-mashqlar
17	9 fevral — bobomiz Alisher Navoiy tavallud topgan kun.	186—188-mashqlar
18	Ism va familiyani to'g'ri yozish yuzasidan mashq.	189—191-mashqlar
19	Diktant.	
20	Diktant tahlili, xatolar ustida ishlash.	
21	Rasmlar va berilgan reja yordamida hikoya tuzish. Matnni bo'limlarga bo'lib yozish.	192—193-mashqlar
22	Hayvonlarga qo'yilgan nomlarda bosh harf.	194—197-mashqlar
23	Bosh harf bilan yoziladigan so'zlar va matn haqida o'rganilganlarni mustahkamlash.	198—200-mashqlar
24	Shahar, qishloq, ko'cha va daryoga qo'yilgan nomlarda bosh harf.	201—203-mashqlar
25	Bosh harf bilan yoziladigan so'zlarni mustahkamlash.	204—206-mashqlar
26	Diktant.	
27	Xatolar ustida ishlash, o'rganilgan bilimlarni mustahkamlash mashqlari.	
	Narsa va shaxs harakatini bildirgan so'zlar.	
28	Shaxs (kishi)lar va narsalarning harakatini bildirgan so'zlar haqida tushuncha.	207—210-mashqlar
29	Harakatni bildirgan so'zlar. Matnni savollar yordamida qayta hikoyalash va yozish.	211—212-mashqlar
30	Nima qilyapti?, nima qilyaptilar?, nima qiladi?, nima qiladilar? so'roqlariga javob bo'lgan so'zlar.	213—216-mashqlar
31	Birinchi variant.	
	«8 mart — onajonlar bayrami» mavzysida matn tuzish yuzasidan mashq. Tabriknoma yozish.	221—224-mashqlar
	Ikkinchi variant.	
	Ona tili va o'qish materiallaridan foydalanilgan holda o'tkaziladigan yaxlitlashtirilgan dars.	
32	Harakat bildirgan so'zlar haqida bilimlarni mustahkamlash.	216—220-mashqlar
33	Rasmlar va rejaga qarab hikoya tuzish, Matnni o'qib, sarlavha tanlash va uch bo'limli bayon yozish.	225—226-mashqlar
34	Bayon tahlili, yo'l qo'yilgan xatolar ustida ishlash.	227-mashq
35	Harakat bildirgan so'zlar yuzasidan o'rganilgan bilimlarni mustahkamlash mashqlari. So'roq gap tarzidagi reja yordamida hikoya tuzish	
36	Tekshirish diktanti.	
37	Diktant tahlili, xatolar ustida ishlash	
38	O'rganilgan bilimlarni mustahkamlash mashqlari.	
39	«Navro'z — bahor bayrami» mavzusidagi matnlar ustida ishlash.	
	Birinchi variant.	
	«Navro'z — bahor bayrami» matnini qayta hikoyalash, sarlavha tanlash. Reja tuzish va yozish.	232—233-mashqlar
	Ikkinchi variant. Ona tili va atrofimizdagi olam materiallaridan foydalangan holda o'tkaziladigan yaxlitlashtirilgan dars.	

2-SINFDA O'QISH DARSLARI REJASI

3-chorak. 11 hafta, 50 soat.

Otalar so'zi — aqlning ko'zi.

55-dars. Assalom. Qambar ota. Muqaddas so'z.

56-dars. «Ha» bilan «Yo'q». Tolib Yo'ldosh. Yaxshi so'z.

57-dars. Do'stlikning hosiyati. Do'st bo'ling.

58-dars. Iqror bo'ldi. Yolg'onchilik — sharmandalik.

59-dars. Yolg'onchi. Alisher Navoiy. Yolg'onchi o'zini aldar.

60-dars. Sinfdan tashqari o'qish.

61-dars. Ko'p ko'rgan — ko'p biladi. Qari bilganni pari bilmas.

62-dars. Yulduzlar qani buvijon. Ya. Sadullayeva. Tozalik — sog'liq garovi.

63-dars. Ibn Sino bobo — ulashar davo. P. Mo'min. Buyuk hakim.

64-dars. Do'st tutmoq haqida. («Qobusnomadan») Do'stlikni qadrlang.

65-dars. Rahmdil va e'tiborli bo'ling. Yusuf Tavoliy. Yaxshilikka — yaxshilik.

66-dars. Yaxshilikka — yomonlik. Yomonning ishi yomonlik.

67-dars. Kuychi. A. A'zamov. El qahri.

68-dars. Dadam ishdan kelsalar. P. Mo'min. Ota hurmati.

69-dars. Sinfdan tashqari o'qish.

70-dars. Bo'lim yuzasidan umumlashtiruvchi dars.

71-dars. Ijodiy mashg'ulot: «Mening do'stim». Do'st tuting.

Kumush qish — misoli oqqush.

72-dars. Yil fasllari. Yil fasllarining o'zgarishi.

73-dars. Qish manzarasi. Har faslning o'z xislati bor.

74-dars. Qorboboning sarhisobi. Shodi Sattor. Qorbobo hafa emas.

75-dars. Javdar non. Non — kishiga darmon.

76-dars. Qish. Shukur Sa'dulla. Qish ne'mati — qor.

77-dars. Musavvir qorbobo. Qorboboning hunari.

78-dars. Qishda. (Ertak). Qishgi hodisalar.

79-dars. Sinfdan tashqari o'qish.

80-dars. Chumoli bilan chigirtka. Mehnatning tagi rohat.

81-dars. Qorbobo. San'at Mahmudova. Qorboboning do'stlari.

82-dars. Tabiat. Shodi Sattor. Tabiat madhi.

83-dars. Xushxabar. Mehribonlik.

84-dars. Tabrik. Faxrlanish.

85-dars. Ob-havo darakchilari. Ob-havoni bilish.

86-dars. Bo'lim yuzasidan umumlashtiruvchi dars.

87-dars. Ijodiy mashg'ulot: «Kumush qish».

88-dars. Sinfdan tashqari o'qish.

Ertaklar yaxshilikka yetaklar.

89-dars. Quyoshbobo nurlari. Hayot manbai.

90-dars. Nima totli? Hamma narsa ham yaxshi.

91-dars. Maqtanchoq ayiq. Maqtanish — illat.

92-dars. Asalari bilan pashsha. Foydali jonivorlar.

93-dars. Ko'ngilchan o'tinchi. Yaxshilikka yaxshilik.

94-dars. Uzun terak. Manmanga javob.

95-dars. O'jar baliqcha. Kattalarni tinglash kerak.

96-dars. Dono dehqonbobo. Bekmirza Mahmudov. Dehqonga don afzal.

97-dars. Sinfdan tashqari o'qish.

98-dars. Quyoncha va ayyor tulki. Ayyorga ayyor bo'l.

99-dars. O'tinchi yigit bilan sher. Hamma narsani aql yengadi.

100-dars. Ur to'qmoq. Yaxshilikka yaxshilik.

101-dars. Oltin tuyoqli kiyik. Qanoatli bo'ling.

102-dars. Oq ko'ngil chol va hasis boy. Xasis kishi to'ymaydi.

103-dars. Olqar. Yetimning baxti.

104-dars. Sinfdan tashqari o'qish.

105-dars. Bo'lim yuzasidan umumlashtiruvchi dars.

ХОРИЖ ТЎЛҚИНЛАРИДА

Афғонистоннинг ҳокимиятсиз Президенти Бурхониддин Раббоний Душанбега Тожикистон Президенти билан учрашиш учун келган. Кўриладиган масала Афғонистон можаросидир. Бурхониддин Раббоний бунгача Покистонга ташриф буюрган эди.

***

Марказий Осиёнинг беш республикаси раҳбарлари бугун Ашгабатда учрашаётирлар. Музокараларда минтақа давлатларининг ўзаро алоқалари масалалари муҳокамада бўлади. Мулозимлар учрашув тафсилотларини баён қилмаганлар. Аммо қўшма баёнот эртага эълон этилиши кутилмоқда. Ўтган йил май ойида кечган учрашувда минтақадаги газ қувурлари ва транспорт масалалари муҳокамада бўлган эди.

***

Жазоирдан келаётган хабарларга кўра, ўтган икки кун давомида рўй берган ҳужумлар оқибатида 20 киши ҳалок бўлган. Рўзномалар хабарига кўра, воқеалар марказий, ғарбий ва жанубий мавзеларда кечган. Биргина ҳодисада етти киши сўйиб ўлдирилган. Давлат мулозимлари бу гал ҳам исломий жангариларни айблаб чиқди.

***

Туркия полицияси Италия ва Юнонистонга ноқонуний чиқиб кетишга уринган икки юздан ортиқроқ одамни ҳибсга олган. Полицияга кўра ҳибсга олинганларнинг аксарияти Покистон, Бангладеш, Афғонистон, Сурия ва Ироқ фуқароларидир.

«Би-би-си» (Лондон)

ВОҚЕА

Ярим тунда машинада кетяпмиз. Йўллар бўм-бўш. Ҳамроҳим ҳуқуқшунос, ўз касбини чуқур биладиган киши эди. Ҳар бир қизил чироқда тўхтаб, йўл очилишини кутиб туради. Ҳайратландим.

— Юравермайсизми, йўлда бошқа машина йўқ-ку?

Шунда у одам изоҳ берди:

— Ҳозир ҳеч ким йўқ, — деб қоидани бузсам, эртага қатнов кўплигида ҳам бу ҳолни такрорлашим мумкин. Қоидага риоя этиш фақат мажбурийлик эмас, ҳар кимнинг қатъияти, ҳурмати демак, қоидабузарлик мана шунақа бепарволикдан келиб чиқади.

— Қани эди ҳамма ҳам сизга ўхшаса, — дедим ҳурматимни ошкор этиб.

— Ўхшайди. Аста-секин ҳамма шу ишончга эришади. Қонунга риоя этиш фақат билим ёки қўрқув билан кафолатланмайди. Қонунни ҳурмат қилиш, унга амал қилиш юксак маданият, маънавият билан боғлиқ.

Кейин ҳам бу сўзларни кўп ўйладим. Ҳамроҳимнинг фикрлари баайни ҳақиқат эди. Бугунги кунда мамлакатимизда ҳуқуқий тарбияга катта аҳамият берилаётганининг боиси ҳам шунда.

Йўловчи

Qutlug' qadamjolar

«БОБУРТЕПА»ДА БОҒ

Шайбонийхон қўшинларининг беаёв таъқибига учраган Бобур Деҳқонобод тоғларининг қулай бир жойига яширинган. Сўнгра Шайбонийхон уни бу манзилдан ҳам қувганлигини эшитгандим. Маҳаллий халқ тоғнинг ана шу манзилини ҳанузгача «Бобуртепа» номи билан атаб, ҳанузгача бири-биридан қизиқ хотираларни авлоддан-авлодга гапириб юради. Деҳқонобод тумани, Ибн Сино жамоа хўжалигининг Оқработ қишлоғида жойлашган Мамадали Бойтўраев номли 7-ўрта мактаб директори Неъмат ака Бозоров мени «Бобуртепа»га олиб борди.

«Бобуртепа» — юксак тепалик. Чор атроф ям-яшил арчалар билан ўралган, мафтункор гўша. Хавф-хатардан сақланиш учун ҳам қулай. Мазкур тепаликка фақат бир томондан чиқиб келиш мумкин, холос. Қуйидан келаётганларни кузатиш қулай «Бобуртепа»нинг устки қисми поёнсиз текислик. Ривоятларга кўра, Бобур худди шу майдонда омоч қўшиб, ғалла экиб, ҳосил олган. Қарангки, у арпани май ойида экитириб, ҳосилини сентябрь ойида йиғиб олар экан...

Ҳамроҳим мени «Бобуртепа» атрофини айлантириб, Бобур шохнинг вақтинчалик масканини, омборхонаю отхоналарини, ғазнаси-ю ҳибсхоналари жойлашган ўринларни кўрсатди...

Беқиёс юксак ва сокин тепаликдан оқиб тушиб, пастликларга йўл олаётган шаршара сувлари беихтиёр диққатимизни ўзига тортди.

Худди ана шу шаршара пойида Бобур шохнинг ўтови бўларкан...

Афсонавий гўзал манзара. Шаршаранинг тиниқ ва зилол сувидан ичдик. Улуғларга гувоҳ бўлган улуғ шаршара... Ҳа, неларни кўрмаган бу кўҳна дунё.

«Бобуртепа»ни кузатарканман, беихтиёр кўз ўнгимда юртидан келтирилган қовунларни ҳидлаб-ҳидлаб «Нетай, юзим қаролиғ бўлди» дея нола чекаётган Бобур Мирзо намоён бўлди...

Англаб етдим, бахт тахтда эмас, бахт юртдадир...

Ҳамроҳим Неъмат Бозоров мени «Бобуртепа» устида бунёд этилган боғга етаклади. Оқработлик боғбонларга офарин! Юз гектар атрофидаги майдонда мевазор боғ бунёд этилибди. «Бобуртепа»даги Бобур номли боғда мева-чеванинг ҳамма туридан бор. Неъмат ака ўз жамоаси аъзоларига қарашли боққа бошлаб келди. Тоғ тепасида 5 гектарлик мактаб боғи. Зардоли, ўрик, қароли, мурид... ҳаммаси бўлиб, 1800 туп мевали дарахт. Ҳосилини айтмайсизми! Дарахтлар шохларини ерга эгиб турибди.

— Жамоамиз аъзолари билан биргаликда мана шу боғни бунёд этиб, парваришлаб ётибмиз, — дейди мактаб директори. — Ҳосилини ҳўлу-қуруқ сотамиз, пулини камкўстимизга ишлатамиз... Мева-чевамиздан тумандаги болалар боғчаларига етказиб бераяпмиз. Шу йилдан бошлаб меваларимиз қоқидан мактабимизнинг биринчи синф ўқувчиларига бепул шарбат қайнатиб беришни ҳам режалаштирганмиз...

Бу юрт аҳли аслида шундай яралган. Улар содда ва тўпори, ўта камтарин. Мақтанмоқ уларга ёт. Ҳа ишонинг, Деҳқонободда ибратли ишлар кўп. Бироқ уларни англаш керак, қадрига етмоқ даркор.

Биз «Бобуртепа»дан ортга қайтаётганимизда тун атрофга ўз чодирини ёйди. Тоғ янада сокинлашиб, салобатли кўриниш кашф этди. Ёниб турган гулхан шуълаларигина тоғда ҳаёт давом этаётганидан гувоҳлик бериб турарди. Шуниси қувонарлики, юртимизда барча улуғ қадамжолар, шулар жумласидан Бобур юрган йўллар ҳам обод бўлаяпти. Буларнинг барчаси руҳимизга тетиклик, қалбимизга чексиз ғурур бахш этади.

Абдували ОБИДДИНОВ, «Маърифат»нинг махсус мухбири

Bir tuman xushxabarlari

КИЧКИНА ДЕМАНГ БИЗНИ...

Қамаши туманидаги ихтисослашган мактабнинг 1-синф ўқувчилари Гавҳар Суюнова ва Сожида Намозоваларни кичкина деманг. Бу қизчалар табиатни, унинг бойликларини севишади, суратлар чизишади. Улар чизган «Қамаши ўтлоқларида» ва «Юртимнинг ўйинлари» суратлари яқинда Швейцариянинг Лизанна шаҳрида ўтказилган халқаро кўрик-танловда юқори баҳоланди. Ҳар иккала сурат Лозанна шаҳридаги кўргазмалар залига қўйилди.

Ёш рассомлар хурсанд. Республика Маданият ишлари вазирлиги ходими Жумақул Шомуродов яқинда мактабга ташриф буюриб, истеъдод эгаларига узоқ Швейцариядан жўнатилган фахрий ёрлиқлар ва қимматбаҳо совғаларни топширди.

БУХОРОЙИ ШАРИФГА САЁҲАТ

Қувонч устига қувонч. Ихтисослашган бу мактабнинг ҳомийлари бор. 98-автокорхона директори Ғайрат Ҳамроев савобталаб киши. У ёш истеъдодларни қўллаб-қувватлашга, руҳини кўтаришга бел боғлаган инсон. Бу — масаланинг маънавий томони, аммо моддий жиҳатдан таъминлашда ҳам директор қўлидан келганини аямаяпти. Аълочи ўқувчилардан бир гуруҳи Бухоро шаҳрига икки кунлик саёҳатга бориб келдилар. Сарф-харажатларни автокорхона тўлади.

АНТИҚА ТАНЛОВ

Ҳа, шундай. Бу танлов ҳам мазкур тумандаги «Гулдаста» болалар боғчасида ўтказилди. У «Қамашининг фасллари» деб номланган эди. Бунга «Гулдаста»нинг Анора Хушвақтова, Дилфуза Мирзаева, Людмила Федосова ва Шарофатхон Жалолиддинова раҳбарлик қилаётган гуруҳ тарбияланувчилари иштирок этишди.

Зардоли (ўрик), шафтоли, бодом ва толнинг қуриб қолган катта-катта шохлари танлаб олинди. Танлов шартларига кўра, ҳар бир гуруҳ бу дарахтлар мисолида Қамаши фаслларига мос қиш, баҳор, ёз ва кузни тасвирлашлари лозим бўлди.

Танлов якунланди. «Гулдаста»нинг кичкинтойлари бу тадбирда она табиатни беҳад севишларини исбот қилдилар. Уларга туман халқ таълим бўлимининг Фахрий ёрлиғи ва боғча мудираси Ўғилой Холбоеванинг шахсий совғаси топширилди.

Ўз мухбиримиз

БИРИНЧИ БОСҚИЧ ТАЙЁРГАРЛИКДИР

ёхуд эртанги тараққиёт ана шу тайёргарликка боғлиқ

(Боши 1-бетда)

олмаган. Миллий дастур мутахассисга ёд бўлиб кетиши, шуурига сингиб кетиши лозим. Илгариги тартиб-қоидалар билан солиштириш даркор. Дейлик, аввал ўқитувчи болаларни ЎҚИТАРДИ, янги тизимда ЎҚИШГА ЎРГАТАДИ. Булар бошқа-бошқа тушунчалардир. Илгари бола тингловчи эди, энди иштирокчи бўлиши керак. Ўқувчи ўзи ўқиши, конспект олиши, тезис қилиши, яъни, ахборот манбаларидан фойдалана билишга ўрганиши лозим.

Юқоридаги уқмаганлик ҳодисасини таҳлил қилиб, вазирликда «Мактаб директори анткетаси»ни туздик. Масалан, унда шундай саволлар бор. 1. Сизнинг фикрингизча янги Қонун ва Миллий дастурни қабул қилишнинг сабаблари нимада? 2. Эски ва янги таълим тизимлари орасидаги принципиал фарқ нимадан иборат. 3. Кадрлар тайёрлаш миллий моделининг асосий таркибий қисмларини кўрсатинг. 4. Сизнинг мактабингиз янги узлуксиз таълим тизимида қайси ўринни эгаллайди? 5. Миллий дастурнинг амалга оширилиш босқичларини кўрсатинг. 6. Миллий дастурни бажаришдан қандай натижалар кутилмоқда?

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги директорларни йиғиб, шу анткета саволларини тарқатдик. Биласизми, ўзбек мактабларидаги 35 фоиз директорлар ижобий жавоб беришди. 20 фоизи умуман жавоб бера олмади. Бу ҳол хавотиримнинг тўғри эканлигини тасдиқлади. Кейин бу анкета бутун шаҳарга тарқаб кетди. Ҳалиги ўқилган лекциялар, ўтказилган конференциялар бир ёқда қолиб кетиб, ҳар бир директор қўлига қалам-дафтарни олиб Миллий дастурни ўқиб конспект қила бошлади. Сўнг Юнусобод туманига бордик, 85 фоиз директор олти саволга жавобни ўзлаштириб олибди.

Ўрганиш, ўзлаштириш кейинги босқич учун «учиш майдони» ҳисобланади. Парвознинг омадли бўлиши ана шу «учиш майдони»даги тайёргарликка боғлиқ. Яъни, Миллий дастурни директор, ўқитувчи, маҳаллақўм, ҳатто ота-она ҳам ўзлаштириб олиши, кузатувчиликдан фаол иштирокчига айланиши керак. Фурсат ғаниматда яна бир фикр. Ривожланган давлатларда ҳеч бир ислоҳот ота-оналарсиз бошланмайди. Биринчи навбатда ота-оналарни тайёрлашади, малакасини оширишади. Улардан кейин ўқитувчиларга ўтишади. Чунки ота-она ўқувчининг дирижёри. Ахир ота-она унга шароит яратиб бермаса, назоратга олмаса, раҳбарлик қилмаса, боланинг билим олишида уларнинг ЭЪТИБОРИ сезилмаса, албатта, ўқишдан совиш бошланади. «Таълим тўғрисида»ги Қонуннинг 30-моддасида ота-оналарнинг жавобгарликлари бежиз таъкидланмаган. Президентимизнинг 1998 йилни Оила йили деб эълон қилишида чуқур маъно жамланган, деб биламан.

— Биз — журналистлар жойларда бўлганимизда айрим ўқитувчилар, ҳатто айрим раҳбарларнинг юқоридан яна қандайдир кўрсатмалар кутаётганликларини кўрдик. Бунинг боиси нимада? Қолаверса, бизни мактабдаги жараён кўпроқ қизиқтиради. Чунки ҳужжат вазирликда ишланса-да, боғчада, мактабда амалга оширилади. Агар сиз мактаб директори бўлганингизда бу икки ҳужжатни ўқиб, қандай ҳаракат қилган бўлардингиз?

— «Директор қандай бўлса, мактаб ҳам шундай» бўлиши ҳақида газетангизда айтгандик. Мактабда бажариладиган ишларни ўқитувчи бевосита директори раҳбарлигида амалга оширади. Демак юқорида айтганимиз, аввало, директорнинг ўзи икки ҳужжат замиридаги мақсадларни тўла тушуниб олиши унинг муқаддас вазифасидир. Энди уларнинг кутишига келсак. Ҳужжатлар яна чиқади. Лекин ҳеч бири «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»дан ўтолмайди. Асосий меъёрий ҳужжатлар қўлга тегди. Энди кутиш эмас, ҳар бир раҳбар ўзи ўйлаши керак.

Мен директор бўлганимда ишни нимадан бошлаган бўлардим? Аввало, раҳбар қўлида ҳужжатлар мажмуаси бўлмоғи лозим. Биринчиси, Президентимизнинг Олий Мажлиснинг IX сессиясида сўзлаган («Баркамол авлод — Ўзбекистон келажагининг пойдевори») нутқи. Иккинчи, «Таълим тўғрисида»ги Қонун. Учинчи, «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» ҳар бир ўқитувчининг кундалик ҳамроҳи бўлмоғи, лозим бўлса ҳар бир дарсига олиб кирмоғи зарур. Тўртинчи, вазирликнинг юқоридаги уч ҳужжатдан келиб чиққан ҳолда тузган тадбирлари. Бешинчи, вилоят, туман, мактабнинг шундай тадбирлари бўлиши керак. Агар ўқитувчи, синф раҳбари, мактаб директорларининг қўлида бу ҳужжатлар бўлмаса, уларни ўрганиб, ўзига режа тузиб, ҳар бир дарс жараёнига олиб кирмаса, қилаётган ишимиз яна умумий гаплардан иборат бўлиб қолади.

Шу билан бирга ҳар бир мактаб (70 нафар ўқитувчиси бўлса, 7 кишидан иборат) ижодий ишчи гуруҳи тузиши лозим. Ижодий гуруҳ нега керак? Дейлик ҳужжатларни ҳамма ўқиб, ўзлаштириб бўлди. Шу ижодий гуруҳ ўқитувчилардан таклиф олиб, мактаб шароитидан келиб чиқиб, нима ишлар қилиш лозимлигини белгилаб олиши зарур. Масалан, Президентимизнинг нутқида шундай сўзлар бор. «Мактаблардаги жараёнда ўқитувчи ҳукмрон. У боладан фақат ўзи тушунтираётган нарсани тушуниб олишни талаб қилади. Принцип ҳам тайёр. «Менинг айтганим-айтган, деганим деган» ёки яна бир жойида «Бизга битирувчилар эмас, мактаб таълим-тарбиясини кўрган шахслар керак». Хўп буни қандай қилиб мактаб шароитига мослаш, тадбиқ этиш мумкин, яъни бизга шундай эътироз билдирилган эди, мен нима қилиб тузатаман? Ижодий гуруҳ худди мана шундай қилиб Қонунда ва Миллий дастурда кўрсатилган ҳар бир банд тадбиқи тартибини белгилаб чиқади. Директор бошчилигида ота-оналарнинг кенгашида бу икки ҳужжат муҳокама қилиниши керак. Бунда асосий жиҳатлар тилга олинади. Масалан, 9-синфдан сўнг ота-она боласини ўқишдан олиб кетишга ҳаққи йўқлиги, Қонунда 9-синфдан кейинги таълим ҳам мажбурий деб белгиланганлиги тушунтирилади. Шунингдек, Қонунда бола 6—7 ёшдан 1-синфга қабул қилинади деган жойи бор. Болаларни 6—7 ёшдан мактабга қабул тартибини ота-оналарга тушунтириб, уларни ҳозирданоқ руҳан тайёрлаб бориш ҳам асосан директор ва ўқитувчилар зиммасида. Бу жуда оғир жараён ҳисобланади. Чунки ҳар бир ота-она боласини 6 ёшдан ўқитишларини хоҳлайди. Бунда боланинг соғлиги, лаёқати ва тайёргарлигини улар инобатга олишмайди. Бу ишлар бир соатлик ота-оналар мажлисида ҳам амалга ошмайди. Бунинг учун ота-оналар университетларини ташкил қилиш, йил давомида уларга Қонун ва Миллий дастурни сингдириб бориш фойдали бўлади. Демак мактабда амалга ошириладиган галдаги иш ота-оналар университетини ташкил этишдир.

Навбатдаги вазифа ўқувлар ўтгач, мактабнинг ўтиш даврига мўлжалланган истиқбол режасини тузиш ва уни мактаб педкенгашида тасдиқлаб олиш лозим. Шунингдек, ана шу истиқбол режа бажарилишининг назорат, яъни ижро қилиш графигини тузиш керак. Буларнинг барчаси ташкилий ишлардир. Амалий ишлар нималардан иборат?

Қонунда ҳозир бошлаш мумкин бўлган кўп жиҳатлар бор. Масалан, мактабнинг ўзини-ўзи кадр билан таъминлаш масаласини олайлик. Хўш қандай қилиб мактаб ўзини-ўзи кадр билан таъминлай олади? Илгари мактабни вазирлик кадр билан таъминларди, яъни институтни тугатганларни вазирлик тақсимларди. Ҳозир эса бошқарув мактабнинг зиммасида қолаяпти. Нега? Миллатимиз оилапарварлиги, умуман, психологиямиздан келиб чиқсак, ҳар биримиз туғилган қишлоқни афзал кўрамиз. Бунинг ёмон жойи йўқ. Демак ҳар бир мактаб ҳар йили 3—4 битирувчисини педагог тайёрлайдиган илмгоҳларга тайёрлаши лозим.

Бундан ташқари мактабга янгича педагогик технологияни олиб кирадиган гуруҳ ҳам тузиш керак. Табиийки бу иш ҳар бир ўқитувчининг ҳам қўлидан келавермайди. Бунинг учун янгиликни қабул қила оладиган ва уни амалда қўллай биладиган мактабнинг энг илғор ўқитувчилари танланади. Бу ишни ҳам ҳозирдан бошлаш мумкин.

Болаларнинг 1-синфга ҳар хил тайёргарликда келиши ҳам бошланғич таълимнинг ривожланишига тўсқинлик қилмоқда. Масалан, 10 фоиз бола махсус репетиторлар орқали, 15 фоизи болалар боғчаларида, қолган 75 фоизи эса оилада тайёргарлик кўрадилар. Репетитор ва боғчалардан келганларнинг сўз бойлиги ҳам, дунёқараши ҳам, ҳарфларни ўзлаштириши ҳам оилаларда тайёрланган болалардан кескин фарқ қилади. Уч хил даражадаги болаларга бир хил алифбо, бир хил талаб. Демак бу уч даражани бир-бирига мувофиқлаштириш лозим. Бунда биринчи галдаги вазифа Болаларни мактабга тайёрлаш марказларини (БМТМ) боғча, мактаб базасида, маҳаллада, оилаларда ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Агар ана шу вазифани уддаласак таълим тараққиёти учун катта ҳисса қўшган бўламиз. Бундай тажрибалар ривожланган давлатларда кенг қўлланилади.

Янги қонунимизнинг энг асосий хусусиятларидан бири битирувчининг, албатта, касб эгаллаб ҳаётга киришидир. Бунда 10 — 12 синфларда ўқувчиларимизнинг асосий қисми касб-ҳунар коллежларини (оз қисми академик лицейларда) таҳсил оладилар. 9-синфни тугатгандаёқ болада бирор касбга қизиқиш бирдан уйғонмаслиги ҳам табиий. Демак, 5 — 9 синфлардаги ўқиш жараёнида боланинг қизиқиши, иқтидори қобилияти ва истаги ўрганилиши, шу орқали у маълум касбларга руҳан тайёр бўлиб келиши лозим. Бунда ихтисослаштирилган мактабнинг роли беқиёс бўлади, деб ўйлайман.

— Юқорида таъкидладингиз, янги Қонун ва Миллий дастурнинг энг асосий мақсадларидан яна бири касб таълимига бўлган эътибордир. Маълумки, янги касб-ҳунар коллежлари асосан иккинчи босқичда тўлиқ ишга тушади. Ҳозирги ҲТБЮларнинг ҳаммаси касб-ҳунар коллежларига айланадими? Уларнинг ўтиш давридаги вазифалари нимадан иборат?

— Касб-ҳунар коллежлари асосан иккинчи босқичда ишга тушса-да, уларнинг қиладиган ишлари жуда кўп. Миллий дастурда бу борада «ўрта-махсус, касб-ҳунар таълими учун зарур моддий техника, ўқув-услубий ва кадрлар базасини тайёрлаш» таъкидланган. Мавжуд ҲТБЮларнинг моддий-техник базаси туман, хўжалик раҳбарлари ёрдамида коллеж мезонлари талабларига жавоб бериб, даъвогарлик даражасига кўтарила олмас экан, улар оддий 9 йиллик мактабга айланиб қолишлари турган гап.

— Мактаб директорининг вазифалари ҳақида гапирдингиз. Албатта, у мазкур ишларни жамоаси — ўқитувчилари билан биргаликда амалга оширади. Ўқитувчи давр билан ҳамнафас бориши учун таъкидланган ишлардан ташқари яна нималарга эътибор беришини истардингиз?

— Ўқитувчи ижодкор бўлиши лозим. Бу унинг учун доим изланишни талаб қилади. Хабардорликнинг манбаи мустақил мутолаадир. Демак ўқитувчининг мустақил мутолаа қилиш бўйича шахсий режаси бўлиши керак деб ўйлайман. Масалан у химия фани муаллими бўлсин. Биринчи — ўз фани йўналишидаги янгиликлардан, адабиётлардан доимий равишда хабардор бўлиши, иккинчиси — методик маҳорат бўйича янгиликлардан хабардорлик (янгича педагогик технология), учинчи — педагогик-психологик билимларни ошириш бўйича, тўртинчи — китоб, газета-журнал ўқиш орқали умумий маданиятни кўтариш. Агар мана шу гаплар ҳар бир ўқитувчининг индивидуал режасида бўлганида эди, педагогик нашрларимизга обуна ўз-ўзидан кўпайиб кетган бўларди.

— Охирги савол. Ўтиш даврида оммавий ахборот воситаларининг вазифаси нималарда деб ўйлайсиз?

— Янги Қонун ва Миллий дастурни ҳаётга тадбиқ этишда матбуотнинг ўзига хос ўрни бор, деган фикрдаман. Айни кунда эса матбуот бу икки ҳужжатнинг ўрганилиш жараёни, бунда икки қонунни ҳаётга тадбиқ этишда ижодий ёндашаётган таълим муассасаларини, шунингдек, камчиликларни ёритиб боришини истардим. Ўтиш даври масалалари борасида йирик мутахассис олимларнинг фикрларини бериб боришларини сўрардим. Академик лицей ва касб ҳунар коллежи борасида мақолалар, «Миллий дастур ўқитувчи нигоҳида», «Дастур — мактаб — оила — маҳалла», «Мактаб раҳбари бош ислоҳотчи», «Таълимда оиланинг ўрни» рукнларида материаллар, «Икки жойда икки хил манзара» рукнида таҳлилий-танқидий чиқишларни, шунингдек, «Фан ютуқлари мактабга» руҳида янгиликларни бериб бориш, «Мактабда психологик хизмат»нинг даражаси, унинг фойдалари ҳақида мақолалар берилишини кутардим. Янгича педагогик технология, яъни, болани ўқитиш эмас, балки ўқишга ўргатиш кераклиги муҳимлигини амалда исботлаётган педагогларнинг тажрибаларини батафсил ёритишларини, умуман, таълим тизимидаги ҳар бир янгилик ёки камчилик журналист нигоҳидан четда қолмаслигини истардим.

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур.

Ҳ. САИДОВ
суҳбатлашди

Taklif

ТИНГЛОВЧИЛАР ТАЛАБИ

Биз яқинда Абдулла Авлоний номидаги республика халқ таълими ходимлари малакасини ошириш Марказий институтида курс тингловчиси бўлдик. «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» ва «Таълим тўғрисида»ги Қонунни амалга ошириш, бозор иқтисодиёти шароити даврида мактабни бошқариш, мактаб ишини илмий режалаштириш бўйича қизиқарли машғулотлар олиб борилди. Айниқса, халқ таълими вазири Жўра Йўлдошевнинг «Кадрлар тайёрлашнинг миллий дастури»га доир маърузаси биз мактаб директорларига жуда маъқул тушди.

Таълимнинг узлуксизлиги тамойили асосида, босқичма-босқич амалга оширишга мўлжалланган бу дастурнинг мамлакатимиз тараққиётида аҳамияти катта.

Биз тингловчилар, кадрлар малакасини оширишнинг ва уларнинг касб билимлари, кўникмаларини яхшилаш, чуқурлаштиришга қаратилган институт раҳбарияти ва профессор ўқитувчилар фаолиятидан миннатдор бўлдик. Кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш юзасидан қуйидаги таклифларимиз бор:

— Тингловчилар билим савияси, малакасини ҳамда мутахассислигини ҳисобга олган ҳолда гуруҳлар ташкил қилиш.

— Машғулотлар дастурини тузишда уларнинг қизиқиши ва талабларини ҳисобга олиш.

— Машғулот ва маърузалар танлашда эркинлик бериш ҳамда турли йўналишда маърузалар ташкил қилиш.

— Берилаётган назарий билимларни амалиётга яқинлаштириш.

— Таълим беришнинг чет давлатлар илғор технологияси билан таништириш.

Фикримизча, кадрлар малакасини ошириш муҳим мезонлардан, Миллий дастурда ҳам бу алоҳида босқич сифатида кўрсатилган.

Муртазо РАББИМҚУЛОВ,
Жиззах вилояти Ғаллаорол туманидаги 27-мактаб директори, Ўзбекистон халқ таълими аълочиси,
Алишер ЭРГАШЕВ,
Сурхондарё вилояти Жарқўрғон туманидаги 45- мактаб директори

СПОРТ МАКТАБИ ЮТУҚЛАРИ ВА МУАММОСИ

Тошкент вилояти халқ таълими бошқармаси қошида фаолият кўрсатаётган 2-болалар ва ўсмирлар олимпия резерви спорт мактабининг ташкил топганига 20 йил тўлди.

Мактаб 1977 йилдан бошлаб ишлай бошлаганда қиличбозлик ва спорт акробатикаси бўлимларига эга эди. Ўша пайтда айнан ана шу спорт турлари билан вилоятимизнинг биронта шаҳар ва туманидаги спорт мактабларида шуғулланилмас эди. Кейинчалик спорт турлари бўйича янги бўлимлар очилиб, улар кўплаб ёшларни ўз кучоғига олди.

Мактаб бу кунга келиб 23 та спорт устаси, 120 та усталикка номзодларни етиштирди. 300 киши эса 1-тоифали спортчилардир. Афанасий Пак устозлик қилган А. Очилов ва Д. Заҳриддиновлар Атланта олимпиада ўйинларида кучли ўнлик сафидан ўрин олдилар. Мактаб тарбияланувчилари 20 йил мобайнида халқаро спартакиадалар собиқ Иттифоқ мактаб ўқувчилари спартакиадаларида қатнашиб, мукофотли ўринларни эгаллаб келдилар. Яна шуни таъкидлаш жоизки, мазкур мактаб тарбияланувчилари Республика Давлат спорт қўмитаси, республика Халқ таълими вазирлиги томонидан ўтказиладиган спорт тадбирларида йилдан-йилга фаол иштирок этиб, Тошкент шаҳар терма жамоалари аъзолари билан баробар беллашаётирлар. Ҳозирги кунда шу мактабда ўқиб тарбияланган моҳир спортчи даражасига кўтарилган собиқ ўқувчилар, жумладан, А. Абрамов, Д. Суханов, А. Толябов, О. Филимонова, С. Машковалар ёшларга устозлик қилаётирлар.

Қиличбозлик ва эркин кураш бўйича мактаб ўқувчиларининг муваффақиятли чиқишлари натижасига кўра, мактабга Республика Давлат спорт қўмитаси қарори билан Олимпия резерви мактаби унвони берилган.

Ҳозир мактабдаги ўқув-машқ машғулотларини 30 та олий маълумотли мутахассислар олиб бормоқдалар. Уларнинг 5 нафарини олий, 12 нафарини 1-тоифали мутахассислар ташкил этади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, мазкур мактаб шу кунгача ўзининг махсус спорт базасига эга эмас. Шу боис барча ўқув машғулотлари Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод шаҳарлари, Зангиота, Қибрай туманларидаги умумтаълим мактабларининг спорт залларида ўтказиб келинмоқда.

Назаримизда мактаб учун махсус спорт базаси биносини қуриб бериш айни мақсадга мувофиқ бўлур эди.

К. АМИРЖОНОВ,
Тошкент вилояти ПХМОИ «Ахборот ва тарғибот» бўлими бошлиғи

СОВРИНДОРЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Тошкент вилояти педагог ходимлар малакасини ошириш институти «Ахборот ва тарғибот» бўлими ташаббуси билан 1992-97 йиллар давомида вилоят бўйича ўтказилган ўқитувчилар кўрик-танлови совриндорларининг курс тингловчилари — ҳамкасблари билан учрашуви бўлиб ўтди. Учрашув Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонунини ҳаётга татбиқ қилиш» мавзуига бағишланди.

Кечада институт педагогика ва психология кафедраси доценти Абдуманноп Тожиев «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури»да таълим-тарбия муаммолари», ижтимоий фанлар кафедраси катта ўқитувчиси Фазлитдин Ғиёсов «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури»нинг ижтимоий-сиёсий моҳияти» каби мазмунда маъруза қилдилар.

Тингланган ҳар икки маъруза юзасидан йиғин қатнашчилари берган саволларга маърузачилар атрофлича жавоб қайтардилар. Кўрик-танлов совриндори Н. Зуҳурованинг таълим-тарбияни замон талаблари даражасига кўтаришдаги ўқитувчининг ўрни, М. Ҳамидованинг ўқитувчи ва ўқувчи ўртасидаги мураккаб педагогик вазиятларни бартараф қилиш тўғрисида ўз иш тажрибаларидан келиб чиққан ҳолда билдирган фикр-мулоҳазалари ҳам қатнашчиларни ғоят мамнун қилди.

Турсуной ИСМОИЛОВА

САЙРОҚИ ҚУШЛАР ТИЛМОЧЛАРИ

(Боғча тарбиячиларига бағишлов)

Буни ёзишга бир боғча тарбиячисини яхши билганим сабаб бўлганди. Юқоридагидек сарлавҳа қуйдиму, «тилмоч» сўзи ҳақида ўйлай бошладим. Аниқ тасаввурим бўлса-да, «Ўзбек тилининг изоҳли луғати»ни қўлимга олдим. «Тилмоч» — бир тилдаги гап ёки нутқни бошқа тилга, оғзаки тилга таржима қилиб берувчи таржимон деб изоҳ берилган эди. Луғатни ёпдим-у бир зум хаёлга толдим.

Ўйласам, сизнинг вазифангиз луғатда изоҳ берилган тилмочнинг вазифасидан ҳам қийинроқ экан. Чунки сиз митти қалбчаларнинг, мурғак ва нозик кўнгилларнинг тилмочи экансиз. Сиз бурро-бурро оғзаки нутқлар, қатор-қатор сержило гаплар тингламайсиз. Луғатда ёзилганидек, у тилдан бу тилга тилмочлик қилувчилардан катта фарқингиз шуки, сиз болажонсиз, болаларга жонфидосиз. Сиполик сиздан буткул йироқда. Касбингиз сиполикни ёқтирмайди. Мен сизни у тилмочлардан ўн карра устун қўяман. Исботини ҳам ўз ўрнида айтсам мақбулдир. Сиз сўзлай олганнинг ҳам, сўзлай олмаганнинг ҳам тилмочисиз. Гуруҳингизда йигирматадир, ўттизтадир, бариси ўз болангиздек сизга ардоқли. Жажжиларнинг ҳаммаси ҳам сўзамол эмас. Қайси бирида озгина ўкинч, қайси бирида озгина маъюслик кўрсангиз лоқайд туролмайсиз. Тиззаларингизни букиб, унинг ҳузурига тиз чўкасиз. Тарбиячисини ўзи тенги бўй билан кўнгил сўраётганидан қалби юмшаган болакай ёки қизалоқ калаванинг бир учини чиқаргандай бўлади. Жон узиб икки-учта сўз оласиз. Тилмочлик билан воқеа моҳиятини англайсиз. Шу куни уни яхши сўзлар билан бошқалардан кўра мўлроқ сийлайсиз. Ҳа, сизнинг касбингиз шундай. Баъзан сўзсиз имо-ишоралардан ҳам мазмун ўқишингиз керак.

Ҳар тонг махсус аравачаларда кўпроқ оналарининг ёки ака-опаларининг ҳамроҳлигида боғча томон йўл олаётган жажжиларнинг чеҳраларига кўзим тушади. Шаҳзодачалардек ёки маликалардек ястаниб бораётганликларини кўрсам севиниб кетаман. Тўғри, боғча деса, юраги безиллайдиган, ҳар қандай қанд-қурсли хушомадларга ишонмай оёқ тираб борадиганлари ҳам учрайди. Унинг оқшомга қадар кечадиган ярим кунини қандай ўтганлиги ҳақида ўйлайман. Болаликнинг тили ширин бўлган пайтлари

бўлади. Боғчага шахсан отаси ёки онаси кузатиб қўйишини хоҳлайди. Нодиржон ўғлимизнинг одати худди шундай эди. Эсимда, у бир тонг одатидек бошимга келди.

— Дада, туринг, боғчамга кеч қоламан.

— Аканг кузатиб қўя қолсин, — дедим ундан илмоқли гап кутиб.

— Боғча опам айтганлар, боғчага келишда ҳам, кетишда ҳам дадангиз ёки онангиз билан келиб кетинглар, деб. Бўлмаса боғча опамга айтаман сизни.

— Бўпти, айтмагин, — дейман-да унга эргашаман.

Бир куни ўғлим қўлида таклифнома кўтариб боғчадан келди. Ўқидим. Ота-оналар ўқувига таклифнома экан. Боланинг амри подшонинг амридан баланд дейдилар. Истамайроқ турсам-да кўндирди.

— Бормасангиз боғча опам хафа бўладилар, — деди илтижоли оҳангда.

Бордим. Минг шукрки, хурсанд бўлиб қайтдим. Ҳар бир боланинг гуруҳдаги хатти-ҳаракати, руҳияти ҳақида юрак-юракдан суҳбат бўлди.

— Ўғлингиз бир оз такасалтангроқ ўсаяпти. Уйда баъзи енгил ишларни буюриб ўргатинг.

Неъматжон деган боланинг онаси: — Рост, — деди ўрнидан туриб, — уйда бир оз эркароқ.

— Шоҳидахоннинг кам-кам йўтали бор. Ҳамшира қараяпти. Ўзингиз кечқурун алоҳида қаранг. Шоҳиданинг онаси раҳмат деб қўлини кўксига қўйди.

Тарбиячи менга юзланди. Нодирингиз уйқусида алаҳсирайдиган бўлган. Менимча, қуввати кам. Ёнғоқ, майиз сингари сервитаминроқ нарсалардан қарашмасангизлар бўлмайди. Бола ёшликдан куч йиғсин...

Уйга кириб келишим билан ўғлим олдимга чопқиллаб чиқиб қарши олди:

— Боғча опага учрашдингизми?

— Ҳа, учрашдим, — дедим.

— Сайроқи қушчаларимизни кўрдингизми?

— Кўрдим.

— Аквариумдаги тирик балиқларни-чи?

— Уларниям кўрдим.

— Қушларимиз бирам сайрайдики, уларнинг тилини фақат боғча опамиз тушунадилар. Ўғлимнинг: «қушларнинг тилини фақат боғча опамиз тушунадилар» деган сўзлари хаёлимга ўрнашиб қолди.

— У ҳаммангизнинг тилингизни тушунади. Сайроқи қушлар иккита эмас, сиз ҳаммангиз «сайроқи қуш», дейман ўзимча. Болажон тарбиячилар эса дунё кишиларининг қалби болалар қалбидек мусаффоб бўлишини истайди. Нозим Ҳикмат ёзганидек:

Дунёни болаларга
берайлик,
Бир кунлик бўлса ҳам
ўргансин дунё ҳамжиҳатликни.
Дунёни болаларга
берайлик,
Каттакон бир олма
каби берайлик,
Иссиққина бир нон
бурдаси каби...

Дилмурод ЖАББОР

Sport

МДҲ КУБОГИДА КИМ ҚАТНАШАДИ?

Маълумки, қатор йиллардан буён футбол бўйича Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги чемпионлари кубоги мусобақаси ўтказилиб келинмоқда. Навбатдаги кубок баҳсида (январь) Ўзбекистондан чемпион — МҲСК қатнашиши зарур эди. Аммо ҳозирча бу масала ўз ечимини тополмай турибди. МҲСК балки қатнаша олмаслиги ҳам мумкин. Чунки команда аъзоларининг кайфияти кўнгилдагидек эмас.

ФИНЛЯНДИЯ — ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ!

Хоккей бўйича ёшлар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионати кутилмаган натижаларга бой бўлди. Дунёнинг энг зўрлари ҳисобланган Канада, АҚШ, Чехия, Россия терма командалари ҳам олтин медалдан қуруқ қолишди. Финалда Финляндия ва Россия ўсмирлари учрашиб, финлар 2:1 ҳисобида ғалаба қозонишди.

«ДЭВИС» КУБОГИ ШВЕЦИЯДА!

Теннис оламида бўлаётган воқеалар бутун дунё ишқибозлари диққат-эътиборини ўзига тортмоқда. Шунингдек, дунёнинг турли мамлакатларида турлича мусобақаларни ўтказиш авж олмоқда. Мана, яқингинада жаҳон юлдузлари қатнашган «Дэвис» кубоги баҳслари ниҳоясига етиб, кубок Швецияда қолди.

ШТЕФФИ ГРАФ?

Яна теннис мусобақаси ҳақида шуни маълум қиламизки, яқин кунларда Австралияда «Австралин Опен» кубоги баҳслари бошланади. Шов-шувларга қараганда, унда дунёга машҳур Штеффи Графнинг қатнаша олмаслиги аниқ. Чунки хоним оёғи жароҳатланган. У даволанишни истамоқда.

БИР КАЛЛА 25 МИНГ СЎМ

Футбол бўйича Бразилия терма командаси аъзолари жаҳон чемпионати олдидан янгича ташаббус билан чиқишди. Улар Францияда нафақат бир хил кийимда, балки бир хил — қип-яланғоч каллада майдонга тушадиган бўлди. Шу баҳона Бразилия сартарошлари маза қилиб жарақ-жарақ пул ишламоқда. Бир каллани сочдан халос этиш бизнинг пул билан нақ 25 минг сўмга етди.

maydonchasi

Ma'rifatsiz kishilar

ТИНЧГИНА ТИХОНОВ...

Тинчгина юрадиган Тихоновнинг бу ишидан бир одамнинг «инфаркт» бўлишига сал қолди. Негаки бу шахс ярим тунда бир бегонанинг «Москвич-412» русумли автомашинасини ими-жимида... тинчитмоқчи бўлганди, уддалай олмади.

Ички ишлар ходимлари Тошкент шаҳрининг Собир Раҳимов туманидаги Беруний кўчасида яшовчи Ф. Х.нинг ҳасрату дардига малҳам топишганида машина ҳам соз ҳолда эгасининг остида «гижинг»лаб турарди.

Дарвоқе, унинг бу хунук ишини эшитиб қолган қўшнилари ва танишлари эса наҳотки тинчгина юрадиган Тихонов шундай ишга қўл урган бўлсая дейишмоқда. Шу боис «Дилором» фирмасида ишловчи Тихоновнинг бировларни нотинч қилиб, машинани ҳайдаб қочгани сабаби ИИБда атрофлича ўрганилмоқда.

ҚИНҒИР ИШНИНГ ҚИЙИҒИ

Эшқобил билан Шавкатни милиция ходимлари олиб кетишибди, деган хабар зув тарқалди. Қишлоқдошлар ва уларни биладиган таниш кишилар «Вой нега, нима қилган эмиш» дея ҳайрон елка қисишди. Айбдорларнинг айбидан озроқ хабар топган ғийбатчи аёллар эса «Бу шакар емай, заҳар егурлар, фалон йили неча юз минг сўмлик шакарни вагонлардан ўғирлаб қочган экан-да» деб уларни роса койидилар.

Алалхусус, хотинлар гапида жон бор эди. 1993 йили Термиз бекатида турган вагонлардан бирига ўғирликка тушган бу ҳамтовоқлар 440 минг сўм кунонлик 11 қоп шакарни гум қилган эдилар. Нақлиёт ички ишлар ходимларининг бир ишни ташлаб қўймасдан, содир этилган жиноятлар устида тинимсиз изланганликлари туфайли уч йил бурун содир этилган жиноят ҳам ниҳоят фош этилди.

Шуҳрат РЎЗИЕВ,
милиция катта лейтенанти

Bolalar futboli

ФАРҒОНА ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ

Фарғонада болалар ва ўсмирларнинг махсус футбол мактаб-интернати бундан қарийб тўрт йил аввал очилган эди. Ўшанда бино етишмаганлиги сабабли шаҳардаги 4-мактаб асосида болакай футболчиларнинг ўқиши, ётоғи, спорт билан шуғулланишлари ва дам олишлари учун жой ажратилди. Ўз ишининг пухта билимдони, ташкилотчи мутахассис, «Нефтчи» футбол жамоасининг собиқ ўйинчиси Муҳаммаджон Раимжонов интернатга директор этиб тайинланди.

Дастлаб бу келажак ворисларининг спорт масканига вилоятнинг барча туманларидан 28 нафар иқтидорли ҳисобланган болалар танлов асосида қабул қилинди. Ишнинг бошида баъзи бир майда камчиликлар ҳам бўлди. Аммо интернат маъмурияти, муаллимлар вилоят халқ таълими бошқармаси кўмаги туфайли жуда кўп муаммоларни тезда ҳал эта олдилар.

Орадан озгина вақт ўтди. Бетиним меҳнатлар, изланишлар ўзининг натижасини бера бошлади. Фарғоналик қалдирғочларнинг «Омад» жамоаси илк йилдаёқ вилоятдаги ўз тенгқурларидан иборат бир қатор командалар ўртасида ўтказилган футбол ўйинларида фақат ғолибликни қўлга киритиб, ажойиб совринлар олишга ҳам эришди. Бу муваффақиятлар интернатга қабул чоғидаги танловларнинг жуда сифатли ташкил этилганидан ҳамда таълим-тарбия, машғулотларнинг тўғри йўлга қўйилганидан далолат берарди.

Болаларни кейинги йилларда интернатга қабул қилиш жараёнида зиё масканининг миқёси ва географияси анча кенгайди. «Омад» аъзолари малака оширишнинг асрлар оша синовдан ўтган усули — бетиним машқ қилиш орқали тажрибаларини бойитиб боришяпти. Ҳозир интернатда 100дан ортиқ бола тарбияланяпти. Қабул чоғида ҳар йили ҳар бир ўринга 10-12 нафардан футболчи-ўқувчи тўғри келяпти.

Бу ерда болаларга умумтаълим мактабларида ўтиладиган барча фанлардан тўлиқ сабоқ берилиши баробарида асосий эътибор ўқувчиларнинг футбол техникалари, қонун-қоидаларини ўзлаштириб олишларига қаратилади. Ана шу мақсадда ҳар бир боланинг спорт билан шуғулланиши учун ҳафтанинг барча кунларида тўрт-беш соатдан вақт ажратилади.

Интернатга болалар тўртинчи синфдан қабул қилинади. Мана шу ёшда уларга асосан умумжисмоний, техник тайёргарлик, яъни, масалан баданларни чиниқтириш, тўпни тўхтатиш, қай тарзда тепиш, шеригига ошириш, калла уриш кабилар ўргатилади. Юқори синфларда, асосан 7-синфдан бошлаб тактик тайёргарликни ўрнатишга ўтилади. Интернатни муваффақиятли битириб, махсус синовларга дош бера билган ўқувчиларга аттестат ҳамда «Футбол йўриқчиси» гувоҳномаси берилади. Улар орасидан эса катта командаларга ҳамда республика миқёсида биринчи ва иккинчи лигаларда куч синашаётган футбол жамоаларига ўйинчилар танлаб олинади.

Фарғона футболчиларининг мактаб-интернати Ўзбекистонда биринчи бўлиб, намуна тарзида очилган эди. Шу сабабли бу ерга турли вилоятлардан тажриба ўрганиш, янгиликларни кўриш учун тез-тез меҳмонлар ташриф буюриб туришади.

«Омад» кейинги йилларда ҳам қатор муваффақиятларга эришди. Мисол учун, 1996 йили марҳум, собиқ «Пахтакор»чилар Равил Агишев ва Владимир Собиров хотираси совриниучун Бухорои шарифда халқаро турнир ташкил этилган эди. «Омад»чилар ана шу нуфузли мусобақада фахрли иккинчи ўринни эгалладилар. 1983-84 йилларда туғилган вилоят ўсмирлар командалари орасида ўтказилган куч синашувларида эса улар биринчиликни эгалладилар. Фарғоналик болалар вилоятлар футбол мактаб-интернатларининг футбол бўйича ўртоқлик учрашувларига фақат ғолиблик шоҳсупасига кўтарилиш учун боришяпти ва бунга мунтазам равишда эришяптилар.

Интернат ҳужжатларини ўргансангиз, бу ерда жуда кўп мусобақалар ташкил этилаётганининг гувоҳи бўласиз. Мана улар: соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллигига, Мустақиллик байрамига, қадимий Бухоро ва Хева шаҳарларининг юбилей йилларига бағишланган куч синашувлари... Ва қатор-қатор ғалабалар, совринлар, рағбат муҳри босилган фахрий қоғозлар. Асосий мақсад эса фақат бу эмас, балки ёш футболчиларнинг тажриба ва маҳоратларини, малака ва кўникмаларини ошириш, суякларини стадионда қотириш ва обдон чиниқтириш. Ана шу режали истак ва ният кўпроқ катта-катта мусобақалар, ўртоқлик учрашувлари ўтказиш ва фақат ғолибликка даъвогарлик, қатор муваффақиятларни қўлга киритиш орқали, босқичма-босқич амалга ошириляпти.

Мана, болалар яқинда алоҳида, кенг ва ёруғ, махсус бинога кўчиб ўтдилар. Бу ерда ўқиш, ётиш-туриш ва спорт билан мунтазам, узлуксиз шуғулланиш учун барча шароитлар яратилган. Мактаб-интернатга Фарғона шаҳар нефт маҳсулотлари таъминоти корхонаси ҳозирга қадар ҳомийлик қилмоқда. Ўқувчилар бўш вақтларида видеомагнитофон орқали турли кинофильмларни кўрадилар, футболга оид назарий машғулотларда ўзларининг ўйин давомида қўллаган техникаларини, ютуқларини, йўл қўйган камчиликларини таҳлил этадилар. Мусобақалар интернат видеокамерасида суратга туширилади.

Мактаб-интернатда жуда кўп ишлар ибрат олса арзирли, рисоладагидек олиб борилялти. Аммо бу ерда баъзибир ички майда муаммолар ҳам борки, улар вилоят халқ таълими бошқармаси раҳбарлигида, ҳомий ташкилот кўмагида аста-секин ҳал этиляпти.

«Омад»чилар мактабига асосан футболни жони дилидан севувчи болалар жамланган. Бундай муассаса эса ҳозирги кунда барча вилоятларда ҳам очилган. Ёш футболчиларнинг ажойиб ўйинлари, улар эгаллаган нозик тажрибалар кишида завқ уйғотмай қўймайди. Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, демак, ҳозирги кунда кичик стадионларда маҳорат ошираётган болалар улғайгач, катта футбол майдонларида, халқаро мусобақаларда ҳам кўплаб муваффақиятларни қўлга киритадилар, мустақил Ўзбекистонимизнинг шуҳратини, шони ва шарафини янада оширадилар, дейиш мумкин. Бунинг учун кенг миқёсли, узоқ йилларга мўлжалланган пухта замин яратиляпти.

Аваз ҲАЙДАРОВ,
ўз мухбиримиз

Суратда: ёш, серғайрат шоввозлар— «Омад» футбол жамоаси аъзолари

Bilasizmi?

ТАСОДИФЛАР ВА ИХТИРОЛАР

Биринчи микроскопни кўзойнак устаси Захарий Янсен деган киши тасодифан ихтиро этган. У уйида бўлмаган пайтида болалари кўзойнакчининг мисдан ясалган найчаларини ўйнаб, икки томони ҳам очиқ найга кўзойнак учун ишланган линзани ўрнатиб қарасалар, буюмлар катта-катта бўлиб кўринган.

Бундан хабар топган кўзойнаксоз яна ҳам узунроқ бир жойдан иккинчи жойга силжийдиган най ясади. Бу найдан қараганда буюмлар яна ҳам катталашиб кўринди.

Шундай қилиб, биринчи микроскоп вужудга келган.

***

Итальян олими Галилей бир куни навбатдаги лекциясида орган деган мусиқа асбобининг найчасига ҳуштак чалганда, унинг ичидан ҳам айнан шу оҳанг янграйди. Профессор бу ҳодисани шогирдларига «акс-садо» деб тушунтирарди. У шогирдларига тоғ чўққисига чиқиб, тўппонча отишни буюрар, ўзи эса товушнинг нурга нисбатан ҳаракат тезлиги секинроқ эканини исбот қилиш мақсадида отиш вақтида чиққан чақин билан ўқ овози чиққан вақт ўртасида кечган секундларни ҳисобларди. Шу тариқа у ҳисоблаш механизмини кашф этди. Унинг бу ҳисоблаш механизми ҳозирги автоматик-электрон ҳисоблаш машиналарининг тимсоли эди.

***

Капалак қуртини йўқотишнинг осонгина усулини Нью-Йорк штатидаги бир фермернинг хотини Миссис Мартин «кашф» қилди. У далада кунбай ишловчи кишиларни овқатга чақириш учун овчилар бурғусини сотиб олган эди.

Аёл бурғуни биринчи марта чалгандаёқ, уй атрофида ўсиб турган заранг дарахтларидан юзлаб кўк қуртлар тутдек тўкилиб тушди. Шундан сўнг ушбу бурғу фермер боғида синаб кўрилди. Уч соат ичидаёқ дарахтлар зараркунандалардан тозаланди. Эр-хотин бу кутилмаган кашфиётлар ҳақида қишлоқ хўжалик коллежига хабар беришди.

Бу биологлар ва акустиклар учун товуш тўлқини механизмини аниқлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилди.

ЧАПАК ЧАЛСАНГИЗ, БАС

Қарсак чалиниши билан чироқни ёқадиган ёки ўчирадиган включателлар Швейцария савдосига чиқарилди. Бундай усулдан фойдаланиб, маҳаллий фермерлар бир ярим вольт кучланишда ишлайдиган батареяли электр ёритгичлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар.

Электр тармоғида ток бўлмай қолган кезлар ундан қўшимча равишда фойдаланиш мумкин. Мазкур ёритгичлар, айниқса қоронғида қўрқадиган болаларга ёқиб қолди. Кечқурунлари бирон нарсадан чўчиган болалар чапак чалиб юборса, бас, ўша заҳоти чироқ ёнади.

ЙЎЛ ОРТИЛГАН МАШИНА

Молдавиялик қурувчилар ажойиб бир янгилик яратдилар. Кичик электростанция қуриш чоғида автотранспортларнинг қумга ботиб кетиши ва иш суръатининг пасайиши мазкур ихтиронинг яратилишига сабаб бўлди.

Асфальт йўл қуриш эса қимматга тушарди. Шу боис корхона рационализаторлари бир-бирига параллел ёйилган икки рулон металл тўрни кавшарлаб, эни 2,5 метрлик полотно ҳосил қилдилар. Уни ўраб машинага ортиш осон эди.

Янгилик яратувчилар у нарсани қумлоқ ердагина эмас, ботқоқ ва торфли жойларда ҳам қўллаш мумкин деб ҳисобламоқдалар. Лой ерда эса ғилдиракни ботиб кетишдан асрайди. Бир юк машинаси юзлаб метр шундай қопламани олиб юриши мумкин.

Умуман, йўлсиз жойда бемалол юриш учун энди машина ўзи билан бирга йўлни олиб юрса, кифоя.

А. АЛИЕВ тайёрлади

Xullas...

БАЛИҚЧИНИНГ «ФИРИБ»И

Япониялик Онодеро беш бармоғиниям оғзига тиқмоқчи бўлувди, шўрлик «оғиз» йиртилиб кетди. Демоқчимизки, Бразилияда ўтказилган балиқчиларнинг анъанавий кўрик-танловида Онодеро дўстимиз ҳаммани ёқа ушлатди. Сабаби, агар бу танлов яна бир ҳафта давом этса, Бразилияда бирорта балиқ қолмасди. Чунки Онодеронинг қармоғига илиниш учун балиқлар ҳатто навбат кутиб қолишди-да! Бироқ ҳакамлар ҳам анойилардан эмас экан. Бу ҳолнинг сирини дарров фош қилиб қўйди. Маълум бўлишича, Онодеро қармоғи ёнига қон ҳиди тарқатувчи суюқлик осиб олган экан. Бу денг, балиқ деган жонивор қон ҳидини олдими, ўша ерда «хизмат»да бўлар экан.

КАЛЛАДАН ФОЙДАЛАНИНГ

Агар сабр билан жумлаларимизнинг давомини ўқисангиз, ҳиндистонлик Минанд Дашмух исмли йигитнинг калласи оддий каллалардан эмаслигига биз ишонгандек, сиз ҳам ишонасиз қуясиз. Тўғри-да, бошига сут тўлдирилган идишни қўйиб 70 километр масофанинг танобини тортишнинг ўзи бўладими? Қизиғи шундаки, Дашмух масофани босиб ўтгунча бирор марта ҳам калласидаги «дахмаза»ни ушламаган. Идиш ҳам бу ноёб каллада «талтайиб» кетаверган. Демак, сут тўкилмаган.

Хулоса шундай. Одам фақат калласининг ичи билан эмас, ташқариси билан ҳам ишласа ғаройиб натижаларга эришиши мумкин.

ОНА-БОЛА БОКСЧИЛАР

Она ҳамма жойда она-да. Англиялик боксчи Тони Уилсон навбатдаги мусобақалардан бирида онасининг «ёрдам»и билан рақибини мағлуб қилган. Воқеа кузатувчиларининг айтишича, Уилсон рингга улгудай «калтак»ланаётганда, залда ўтирган онаси чидаб туролмаган. Натижада она шартта ўрнидан туриб рингга чиққану, ўғлининг рақибига ташланган. Бечора рақиб иккинчи «бокс»чининг ажабтовур-ажабтовур мушт туширишидан довдираб қолган ва она-бола боксчилардан мағлуб бўлган.

ana shunaqa gaplar

ҚАДР

Ассалому алайкум, азиз устозим!

Ҳар гал сентябрь ойи яқинлаша бошлаганда яна мактабга борадигандай, яна Сизнинг бағрингизга бош қўядигандай бўлавераман. Сиз менга нафақат устоз, балки онажонимдай қадрли бўлиб қолгансиз. Эсингиздами, синфимизга раҳбарлик қилардингиз. Мен эса «тарбияси оғир» ўқувчингиз саналардим. Ҳеч ким, ҳатто онамлар ҳам менга ишонмай қўйгандилар. Уйдаги нимаики яхши нарса бўлса мендан яширишарди. Ҳамма мени уриб-сўкарди. Ниҳоят уйдан қочиб кетишга аҳд қилдим.

Ўшанда мени бир қариндошимизникидан топиб келгандингизлар. Агар уйга борсам, онам ҳам, дадам ҳам аяб ўтиришмасди. Сиз эса, кўзимга термулиб, дилимдагини сездингиз. Мени уйингизга олиб кетдингиз. Онам қаршилик қилмадилар. Чунки уларга энди барибир эди.

Сизникида яшаган кунларимни эсласам, юрагим тўлқинланиб кетаверади. Чунки жуда меҳрибон эдингиз. Бошим айланиб, ҳолсизланганимда, мени касалхонага олиб бордингиз. У ердагилар сариқ касалининг оғир тури деб ташҳис қўйишди. Оилангиздагиларни текширишганда, ҳамиша мен билан ўйнагувчи ўғилчангиз ҳам шундай дардга чалингани маълум бўлди. Мен айбдор эдим... Ўзимни қўйишга жой тополмай қолдим. Энди Сизнинг меҳрингиздан ҳам умидимни узгандим. Аммо, ўғлингиз билан мени бирдай парвариш қилдингиз.

— Ҳар не келса, Оллоҳдан, болага мендан ўтган деб, қисилма, дедингиз.

Ўшанда Сизни қучоқлаб, юзларингиздан ўпгим келди. Тортиндим. Сиз мени ҳаётга қайтара олгандингиз. Энди ҳеч нарса ўғирламасликка, яхши қиз бўлишга аҳд қилдим. Ишончингизни оқлашим керак эди.

Касалхонадан чиққач, онам уйга олиб кетдилар. Тонгда ҳаммадан аввал туриб ҳовлини тозалашим, уй юмушларига қарашишим, янги-янги китоблар ўқий бошлаганимдан онамлар жуда хурсанд бўлардилар. Мени бутунлай ўзгариб қолганимга ҳамма ҳайрон эди.

Бу ишларнинг барини Сизни хурсанд қилиш учун бажарардим. Нима қилсам, термулиб тургандай бўлардингиз. Фанингизни чуқур ўзлаштиришга барибир уқувим етмади. Аммо Сиздай меҳрибон она бўла олдим.

Болаларимнинг дадаси, қайнонам, қайнотам мени жуда яхши кўришади. Ишончингиз, меҳрингиз мени шундай азиз қилди. Бунинг учун Сиздан бир умр миннатдорман, муҳтарама устозим!

Чексиз эҳтиром билан шогирдингиз...

Маъсуда опа мактубни ўқиб, бахтиёрлик билан жилмайиб қўяди. Кўзларида ўша беғубор ўқувчисига бўлган соғинчи аксланади.

* * *

Юнусобод туманидаги 258-мактабнинг информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари фани ўқитувчиси Маъсуда опа Отахонова дарс ўтяпти. Шу пайт ўқувчиларидан бирининг кўзларида безовталикни сезади. Кўнгли осойишталигини йўқотади. Болаларнинг фикрини бўлмай дарсини якунлар экан, ўша ўқувчисини алоҳида суҳбатга чорлайди.

— Нима гап, нега кўнглинг хижил?

Меҳрга ўраб берилган бу савол ўспиринни устозига янада яқинлаштиради. Ўзини қийнаётган муаммоларини тўкиб солади. Гарчи бу муаммолар мактабдан ташқарида бўлса ҳам, устоз уларнинг ечимини топмагунча тинчимайди.

Мана шу куюнчаклик ўқувчилар кўнглида мактабга, дарсларга алоҳида меҳр уйғотади.

— Энг аввал боланинг кўнглидагини тушунишга интиламан, — дейди муаллима, — кейин эса имкон қадар ҳар бир боланинг яхши хислатларини ўзига кўрсатишга ҳаракат қиламан. Ана шундагина ўқувчида ўзига ишонч мустаҳкам бўлади ва яна янги фазилатлари ҳамда имкониятларини кўрсатишга киришади. Бундан ташқари, ўқувчилардан ўзимнинг соҳам — информатика ва ҳисоблаш техникаси асосларини пухта ўрганишни кескин талаб қилмайман. Ахир уларнинг бари компьютерлар бўйича мутахассис бўлиб етишмаслиги мумкинку. Аммо қизиқувчи шогирдларимнинг шуғулланиши учун дарслардан кейин ҳам вақт ажратаман.

Мен 22 йиллик фаолиятим мобайнида қанча эътибор топган бўлсам, бари ўқувчиларим туфайлидир. Шу сабаб ўзимни улар олдида ҳамиша бурчли деб биламан. Айни кунда мустақил юртимизнинг келажагига кўнгли, қувончи бут ёшларни тарбиялаётганимиздан қувонаман.

Мактаб, ўқувчиларнинг беғубор нигоҳлари муаллима ҳаётининг мазмунига айланган. Шогирдлари таътил кунларида ҳам муаллимани «тинч қўйишмайди», жуда бўлмаса мактублари орқали дил изҳорларини ёзишади...

Мана шундай ҚАДР ҳар бир устозга насиб этсин.

Ҳамро Бону МУСУЛМОНОВА

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси, Собир Раҳимов тумани ҳокимияти, туман халқ таълими бўлими касаба уюшмаси жамоаси тумандаги 28-болалар боғчаси мудираси
Нина Александровна МАКСИМОВА
вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия билдиради.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани Л. Б. Шастри номидаги 24-мактаб жамоаси мазкур мактабнинг собиқ тарих ўқитувчиси, меҳнат фахрийси
Мирқосим МИРСОБИТОВ
вафоти муносабати билан оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ma'rifat
ТАЪСИС ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси.

Бош муҳаррир
Ҳалим САИДОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20. Рақам ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди. МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32. ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб — 136-54-17, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 136-55-58. «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчилар:
Алишер НАЗАРОВ,
Норали ОЧИЛОВ

ИНДЕКС: 149, 150. Г-0905. Тиражи 52037. Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2 босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди — 19.00. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 4 5 6